

STRATEGIPLAN FOR MILJØTILTAK I LANDBRUKET

FREDRIKSTAD KOMMUNE

2009 – 2012

Vedtatt av Primærnæringsutvalget 21.01.09

INNLEDNING

Som et ledd i Sem-erklæringen og St.prop 1 (2003-2004) fikk alle kommunene overført ansvar for SMIL- ordningen og NMSK - ordningen.

SMIL - ordningen står for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket.

NMSK - ordningen står for tilskudd til nærings og miljøtiltak i skogbruket.

For disse ordningene er det lagt inn et krav om utarbeidelse av en langsiktig strategiplan som skal rulleres hvert 4. år, for å få bevilget en tilskuddsramme.

Strategiplan for miljøtiltak i landbruket 2004-2008 i Fredrikstad kommune ble utarbeidet og vedtatt i 2004. Dette dokumentet er en oppfølging av denne og skal gjelde fra 2009 til 2012.

Parallelt med rulling av Strategiplan for miljøtiltak i landbruket har det foregått rulling av nasjonalt miljøprogram og regionalt miljøprogram. Regionalt miljøprogram er den overordnede miljøstrategien for fylket. Et samarbeid med næringsorganisasjonene har vært en forutsetning for arbeidet med miljøprogrammet og strategiplanen.

Kommunen arrangerte 22. september 2008 et møte med næringsorganisasjonene om rulling av regelverket og strategiplan for miljøarbeidet i landbruket i Fredrikstad.

Frist for skriftlige innspill ble satt til 27.oktober 2008, samme dag som det ble arrangert arbeids- og informasjonsmøte med Primærnæringsutvalget og næringsorganisasjonene i landbruket om rulling av strategiplanen.

Det kom innspill fra Bondelagenes fellesutvalg, med flere forslag til endringer i forhold til strategiplanen for 2004-2008. De foreslåtte endringer er i hovedsak tatt med i denne framlagte strategiplanen for 2009-2012.

MILJØUTFORDRINGER OG MILJØPRIORITERINGER

Fredrikstad kommune 2009 – 2012

Fredrikstad kommune har status som bykommune og med 72 000 innbyggere blir det stort press på kommunens 214 km² med landbruk, natur og friluftsområder. Fredrikstad er også en stor landbrukskommune i Østfold med 69 000 dekar jordbruksareal, 100 000 dekar produktivt skogareal og 74 000 dekar annen utmark (Tall fra Skog og Landskap sitt jordregister, 2006). Gjennomfartsårene E6 og riksvei 110 skaper stor gjennomgangstrafikk. Det åpne og flate landskapet gir god oversikt og kulturlandskapet oppleves av svært mange trafikanter. Befolkningskonsentrasjonen i enkelte områder øker til det dobbelte når hyttesesongen starter om sommeren. Dette øker presset på utmarksarealene ytterligere.

Den dominerende landskapstypen i Fredrikstad er Ra-området med noe kystlandskap. Området på sørsiden av Raet har store sammenhengende flater, gjennombrutt av skogkledde åsrygger. Karakteristisk for området er også alle fornminnene og kulturhistorien. Langs Raet ligger en konsentrasjon av jernaldergraver, bronsealderrøyser, helleristninger, middelalderkirker og herregårder. Jorda er god og næringsrik og ga grunnlag for tidlig bosetning i området. I kystlandskapet er jordsmonnet skrint med nakne berg og slitt vegetasjon. Inne imellom finner vi noe furu og gran, men også partier med edelløvsog. Bekkeutløpene domineres av svartor. I Fredrikstad er det foretatt registreringer som viser at de fleste sårbare artene i skog har sitt tilhold langs kysten

I Fredrikstad ligger 4 av fylkets 26 herregårder, Næs Herregård, Thorsø Herregård, Elingaard og Kjølberg Herregård. Med herregårdene følger landskap med alleer, åpne vannspeil, gamle kulturbeiter, verneverdige bygninger, romslige gårdstun m.m. Kommunens herregårder anses å ha middels til høy kulturlandskapsverdi.

Utover Kjennetjernet har Fredrikstad kommune ingen naturlige innsjøer/vann. Imidlertid er det noen dammer og mange bekker der de fleste munner ut i sjøen. Et titalls bekker er dokumentert ørretførende. Glomma har en sentral plass der den og sideelvene Skinnerflo og Seutelva drenerer mye av Fredrikstad-landskapet. Elveløpet skaper landskapstyper som er grobunn for et rikt biologisk mangfold. Flere av disse områdene er vernet som naturreservater. Vi finner store kontraster i kulturlandskapet langs Glomma, alt fra industrianlegg og kaianlegg til betydningsfulle kulturminner og flotte gårder med beitelandskap.

Jordbruket i Fredrikstad

Jordbruket i Fredrikstad er i dag dominert av åpen åker og kornproduksjon. Det er i underkant av 100 aktive husdyrbruk igjen og bare en del av dem dyrker grovfôr. Konsekvensen er lite grasproduksjon og mye kornproduksjon der deler av jorda ligger svart om vinteren. Mye beitemark gror igjen og variasjonen i kulturlandskapet og biologisk mangfold blir redusert. Siden det er korte avstander og mange muligheter til attraktivt arbeid utenom bruket, blir det færre heltidsbønder og flere som velger å leie bort den dyrka marka. Dette skaper et jordbruk der både brukere og eiere har mindre tid til vedlikeholdet på gårdene. Resultatet blir større forfall på arealer, særlig kantarealer, landskaps- og kulturelementer og driftsbygninger på bruk som ikke lenger er i drift.

Skogbruket i Fredrikstad

Den siste skogtakseringen, områdetaksten fra 2006, har beregnet stående kubikkmasse i skogen på 838.804 kbm hvorav 52 % er gran, 35 % er furu og 13 % er løv. Produksjonsevnen er totalt på 38.917 m³. Gjennomsnittlig avvirkes 20.000 kubikkmeter for salg årlig. Prognoseberegninger viser at dagens balansekvantum er ca. 28 000 m³. Når en skal beregne skogbrukets verdiskapning, er det vanlig at man regner med en økonomisk ringvirkning på 1,5 - 2,0 ganger tømmerets omsetningsverdi. Med dette gir skogen grunnlag for en årlig verdiskapning på oppimot kr. 20 mill.

Fredrikstad kommune er en liten skogkommune i Østfold der skogen er dominert av gårdsskog med unntak av 2 - 3 større eiendommer. Skogeierne er hovedsakelig deltids bønder og utviklingen er at driftene i større grad blir satt bort. Konsekvensen blir da at det blir avvirket et langt større kvantum ved hver enkelt drift enn hva det ble gjort for 10-20 år siden. Videre ser vi at driftene stort sett foregår på barmark, gjerne på høsten. Det har sin bakgrunn i de vanskelige driftforholdene vinterstid da kjøreforholdene kan være umulig pga nedbør og blankis.

Skog og utmark i Fredrikstad har en svært viktig funksjon som rekreasjonsområde. Viktige områder som Gressvikmarka, Elindgårdsskogen, Fredrikstadmarka, Onsøyknipen, Kråkerøymarka og Thorsølandet er prioritert for tilrettelegging for allmenn ferdsel.

Hovedutfordringer for miljøarbeidet i jord- og skogbruk

Hovedutfordringen innen miljøarbeidet for jordbruket i Fredrikstad er ensidig kornproduksjon på store arealer, og dermed erosjonsfare. Det blir også få beitedyr og gjengroing av kulturmark. Med færre bruk i drift blir det etterhvert en stor bygningsmasse som det ikke lenger er behov for, og som forfaller. Mange av bygningene representerer verdifulle kulturminner. Den store befolkningsskonsentrasjonen gjør det viktig å styre ferdselen og legge til rette for rekreasjon og friluftsliv.

Hovedutfordringen for miljøarbeidet for skogbruket i Fredrikstad er å ta vare på det biologiske mangfoldet og i størst mulig grad ta vare på og videreutvikle opplevelseskvalitet. Hogstformen bør tilpasses slik at foryngelsen etableres raskest mulig. Kantsoner mot vei og vassdrag bør spares. Viltkorridorer med flersjiktet skog bør etableres på hogstflatene for å dempe snauflatepreget. Minst 10 % av fremtidstrærne på eiendommen forventes å være lauvtrær. Bruk av sprøytemidler og grøfting skal skje i minst mulig utstrekning. Kjøreskader utbedres, hogstavfall fjernes fra stier og løyper og søppel innleveres på offentlig godkjent mottak.

TILSKUDD TIL SPESEIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET

HOVEDMÅL FOR LANDBRUKET I FREDRIKSTAD KOMMUNE

Opprettholde et bærekraftig og miljøvennlig landbruk med variert bruksstruktur der man tar hensyn til langsiktig sikrede områder for landbruksproduksjon, ivaretar viktige områder med kulturlandskap og naturlandskap, sikrer friluftsområdene utbredelse og tilgjengelighet, ivaretar det biologiske mangfoldet og friluftinteressene (Kommuneplanen 2007 - 2018, Fredrikstad kommune)

Gården som miljøpåvirker

Det skal drives aktivt motivasjonsarbeid for å stimulere til helhetlig miljøvurderinger på bruket. Foretak som ser alle miljøverdier i sammenheng, og utarbeider fullstendige tiltaksplaner, skal prioriteres. Det skal årlig holdes informasjonsmøter. Forvaltningen vil bistå aktivt i arbeidet med miljøplan trinn 2.

SKJØTSEL AV LANDBRUKETS KULTURLANDSKAP

Mål:

Kulturlandskapet skal skjøttes på en måte som bevarer det biologiske mangfoldet, kulturminner, kulturmiljøer, landskapsvariasjoner og slik at det kan benyttes til rekreasjon og friluftsliv.

Bevare og fremme biologisk mangfold og holde gammel kulturmark i hevd

Tiltakene kan omfatte både ville planter og dyr i kulturlandskapet og kulturbetinget plante- og dyreliv på gammel kulturmark

- Tiltak for å ta vare på gammel kulturmark og opprettholde leveområder og spredningsveier for ville planter og dyr i, eller i tilknytning til, jordbrukslandskapet.
- Tiltak for å bevare livskraftige bestander av planter og dyr, biologisk mangfold knyttet til kulturmarka og et åpent særpreget landskapsbilde. Arealene skal holdes i hevd og driftsformer videreføres.
- Tiltak for å fremheve og bevare småskala landskapet langs kysten

Tiltakene kan være rydding, slått, styving, skjøtsel, vedlikehold, restaurering, fjerne gammelt gjerdemateriell, gjerding, anlegge mindre damanlegg m/kantsone, gjenåpning av bekkefar, gjenoppretting av mindre våtmarksområde, innkjøp av gamle norske stedstilpassede husdyrraser, innkjøp og dyrking av arter/sorter av gamle norske kulturplanter m.m.

Forbedre tilgjengelighet og øke opplevelseskvalitet

- Etablering, rydding og vedlikehold av sammenhengende turstinnett gjennom skog, utmark og innmark
- Omlegging av sti eller turvei ved gårdstun
- Tiltak for å lette tilgjengeligheten til kulturminner eller kulturmiljøer
- Merking av ferdselsåre og enkel informasjon
- Kompensasjon for avlingstap ved å stille inntektsgivende jordbruksareal til rådighet ved etablering av ny ferdselsåre.
- Kompensasjon for vesentlig ulempe forbundet med allmenn ferdsel.

- Oppsetting av gjerde og tekniske krysninger i landskapet hvor ferdselen medfører behov for dette.

Bevare kulturminner og kulturmiljøer

- Tiltak for å fremheve eller hindre forfall av kulturminner/kulturmiljøer
- Tiltak for å informere allmennheten
- Istandsetting, vedlikehold og sikring mot forfall av kulturminner og kulturmiljøer som er oppstått eller utviklet ved eller i tilknytning til landbruksdrift, herunder gårdsmiljøer (tun, hage, alléer) anlegg og mindre bygninger
- Tiltak for å fremheve og bevare herregårdslandskapet

Tiltak kan være skjøtsel av vegetasjon i forbindelse med kulturminner/kulturmiljøer og/eller istandsetting/vedlikehold av boplasser, hustuffer, jakt-, fiske- og fangsinnretninger, naust, veifar, veimerker, steinopplegg, rydningsrøys, bakkemurer, steingjerder, lokale gjerdetyper, gårdshager, allé, frukthage, uteløe, sommerfjøs, smie, kvernhus, stabbur, mindre bru, kanal- og damanlegg, mindre bygninger i et helhetlig gårdstun/husmannsplass, kull- og tjæremile, jernutvinningsanlegg, koie og fløtningsdam m.m.

Bevare freda og verneverdige bygninger

- Istandsetting og vedlikehold av freda og verneverdige bygninger i landbruket
- Bidra til istandsetting og vedlikehold av mindre innretninger i freda og verneverdig hus som bakerovn, grue, tak- og veggmalerier m.m.

Tiltak som bidrar til å bevare et helhetlig, verneverdig gårdsmiljø vil prioriteres.

Det gjøres gjensidig fratrukk ved eventuelle tilskudd fra Innovation Norge til samme bygning i løpet av de 5 siste årene.

REDUKSJON AV FORURENSNING

Mål:

Det er et mål å drive et jordbruk som bidrar til at alle forurensningskilder reduseres. SMIL midlene skal i hovedsak knyttes til tiltak som går ut over hva Regionalt miljøprogram dekker.

Tiltak i sammenheng med omlegging fra korn til gras

- Nybygg eller utvidelse av høytørke under forutsetning av at det blir varig omlegging til eng på minst 20 daa fulldyrket areal som er erosjonsutsatt.

Hydrotekniske anlegg

- Tiltak for å forhindre erosjon på jordbruksarealer og i vannløp og avrenning av næringsalter fra jordbruksarealer ved å utbedre og supplere hydrotekniske anlegg.

Tiltak kan være graving av åpne kanaler til erstatning for lukka avløp, avskjæringssgrøfter, nedløpskummer (inkl. avløp), oppdimensjonering av eksisterende avløp, sikring av rørtløp, sikring av bunn og sider i kanaler, terrengutforming for bedre kontroll med overflatevann.

Skjøtsel/etablering av vegetasjonssoner

- Anlegging av ugjødsel kantsoner med gras, urter busker og trær langs vann/vassdrag og langs terrengkoter. Ørretbekker er høyest prioritert.
- Skjøtsel av bekkkanter for å minimalisere erosjon, samtidig som bekkens funksjon som livsmiljø til dyr og planter ivaretas.

Klimaplantinger

— Etablering av vegetasjonssoner for å skape le og forbedre klima og trivsel

Fangdammer og våtmarker

— Etablering av anlegg for å hindre erosjon, fange opp partikler og næringsstoffer. Anlegg som etableres for å redusere avrenning både fra jord- og skog-/utmarksarealer skal prioriteres.

Vilkår for søknad om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Det skal brukes søknadsskjema som er utarbeidet av Statens landbruksforvaltning.

Etter forskrift fastsatt 4. februar 2004 skal det foreligge miljøplan trinn 2 ved søknad om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket. Statens landbruksforvaltning har utarbeidet et veiledningshefte "Miljøplan i jordbruket" (SLF-462 B)

Det oppfordres til å bruke skjema bak i heftet Planteproduksjon og miljø, Noteringshefte for alle planteproduksjoner og miljøplan. Følgende registreringsskjema fylles ut i den grad de er relevante for tiltaket:

- Kulturminne og kulturmiljø
- Biologisk Mangfold
- Erosjon, næringsavrenning og punktutslipp
- Avfallsplan
- Eventuelle tilleggsskjema

For det omsøkte tiltaket må det også settes opp en tiltaksplan der arbeidsoppgaver og tidsplan kommer frem.

Dersom søker leier tilleggsgjord, er det ikke krav om miljøplan trinn 2 på leiejorda hvis ikke det omsøkte tiltaket ligger på leiegården. Dersom søker leier hele gården må det lages miljøplan trinn 2 også på denne. Det må foreligge skriftlig leieavtale/disposisjonsrett på 10 år ved søknad om tilskudd til miljøtiltak på foretak som tilhører andre enn den som søker.

TILSKUDD TIL SPESEIELLE MILJØTILTAK I SKOGBRUKET

HOVEDMÅL FOR FORVALTNING AV SKOG OG UTMARK I FREDRIKSTAD KOMMUNE

Det er et mål å stimulere til etablering og oppbygging av kvalitetsskog samtidig som miljøverdiene som er knyttet til biologisk mangfold, landskapsbilde, kulturminner og friluftsliv skal tas vare på og utvikles.

STELL AV SPESEIELLE MILJØREGISTRERTE BESTAND

Mål:

Bestand som gjennom områdetakst er vurdert å inneha spesielle miljøverdier skal ivaretas gjennom nødvendig skjøtsel

ØKT AKTIVITET INNENFOR UNGSKOOGLEIE OG TYNNING

Mål:

Skjøtsel og hogstform skal tilpasses stedlige forhold slik at områdets miljøkvaliteter bevares og forholdene legges til rette for en tilfredsstillende foryngelse av treslag tilpasset voksestedet

Ungskogpleie, suppleringsplanting og kunstig kvisting.

Tilskudd inntil 40% av kostnadsoverslaget

- Vegetasjonskontroll og avstandsregulering av barskog på minst 2 daa. Minst 10 % løvskog og stedstilpasset treslagsblanding. Tiltaket må være samfunnsøkonomisk lønnsomt.
- Vegetasjonskontroll og avstandsregulering av løvskog på minst 2 daa. Minst 70 % løvskog etter gjennomført tiltak med mål om kvalitetsvirke i løvskog.
- Erstatning av utdødde planter senest 3 år etter 1.gangs planting.
- Kunstig kvisting av løv og furu med maks 12 cm brysthøydiameter på bark. Bestand må forhåndsgodkjennes av kommunen.
- Engasjere prosjektmedarbeider etter mal fra forgående år der prosjektmedarbeider får ansvar for kontroll av hogstflater som er 3 - 4 år gamle og oppfølging av tidligere inngåtte avtaler om skjøtseltak med grunneiere

AVRENNING OG FORURENSING FRA SKOG OG UTMARK

Mål:

Det er et mål å øke kunnskapen blant skogeierne om avrenning og forurensing fra skog og utmarksarealer samt starte en prosess for å redusere avrenning og forurensing.

Redusere avrenning og forurensing fra skog og utmarksarealer.

- Etablere gode kantsoner mellom utmark/skog og annen markslagssone
- Informere om tiltak for å redusere avrenning og forurensing
- Redusere flatehogst ved å stimulere til plukkhogst
- Etablere fangdammer for å fange opp avrenning fra nedslagsfelt skog og utmark.

Flere av disse tiltakene kan fanges opp av SMIL-ordningen og kvalifisere inntil 70 % tilskudd av kostnadsoverslaget.

FØRINGER – PRIORITERING – FORDELING AV MIDLER

Etter årlig fordeling av rammetilskuddet fra staten (i 2008 var den totale tildelingen til Fredrikstad kr. 996.000,-) fordeles midlene mellom SMIL-ordningen og NMSK-ordningen. Over en 4-års periode skal forholdet SMIL-/NMSK -midler gjenspeile samme forhold som det er mellom dem ved den sentrale tildelingen. Etter 1. september hvert år skal det vurderes om det skal skje en omfordeling mellom SMIL- og NMSK-midler. Dette avhenger av søknadsmengden, og kan bare gjøres dersom de økonomiske midlene ikke er brukt opp eller at vi har fått tilleggsbevilgninger.

SMIL - Jordbruk

Tiltak som faller inn under de ulike delmålene; kulturlandskap og forurensning likestilles i forhold til å kunne få tilskudd.

Søknader som omfatter flere av de beskrevne tiltak prioriteres høyt. Ellers vil man prioritere etter i hvilken grad tiltakene oppfyller målene.

Innen forurensning vil utbedring hydrotekniske anlegg, vegetasjonssoner og fangdammer prioriteres høyt. I tillegg kan det gis tilskudd til høytørkeanlegg ved omlegging til gras på erosjonsutsatt jord.

SMIL-tilskudd gis ikke til tiltak som er normalt vedlikehold av bygninger eller anlegg.

Tilskuddsandelen bør ligge mellom 30 – 70 %, avhengig av tiltakets viktighet og måloppnåelse.

Søknadsfrist 15. mars.

NMSK – Skogbruk

Det er ønskelig å videreføre formål med gjeldende ordninger, da forutsigbarhet er viktig for skogeierne, men med forsterket fokus på miljø og klimasituasjonen.

Prioriterte tiltak:

- Støtte til stell av spesielle miljøregistrerte bestand (registrert gjennom områdetaksten) prioriteres.
- Tilskudd til stell av ungskog.
- Oppsøkende virksomhet mht skogkultur og ungskogpleie.

Løpende behandling av søknader.

FORSKRIFTER OG SØKNADSSKJEMA

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Fastsatt av Landbruksdepartementet 4. februar 2004 med hjemmel i lov av 12.mai 1995 nr. 23 (jordlova) §3 og § 18

§ 1 *Formål*

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingene fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig landbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier

§ 2 *Virkeområde*

Forskriften gjelder for prosjekter/tiltak på landbrukseiendommer jfr. Jordloven §12, samt i områder vernet etter lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern og 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

§ 3 *Vilkår*

Tilskudd kan innvilges til foretak eller eiere som driver og/eller eier en landbrukseiendom , eller til enhver som er registrert i Enhetsregisteret og som har fått tillatelse av landbrukseiendommens eier til gjennomføring av tiltak nevnt i §§ 4 og 5.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.

Miljøplan trinn 2 skal vedlegges søknadene for søkere som er pålagt å ha miljøplan¹

Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak. Frist for gjennomføring av prosjektet etter § 4 og tiltak etter § 5 er 3 år fra hvert tilskudd ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelse av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

§ 4 *Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter*

Det kan gis tilskudd til prosjekter som leder fram til planer for konkrete tiltak som nevnt i § 5.

Tilskudd gis på grunnlag av budsjetterte kostnadsoverslag ved planlegging, organisering og prosjektarbeid.

Det ytes engangstilskudd med inntil 100 % av tilskuddsgrunnlaget.

§ 5 *Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensingstiltak*

Det kan gis tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet. Det kan også innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som bidrar til å hindre eller redusere forurensingen eller risikoene for forurensing fra jordbruket.

---

¹ Jf. Forskrift 15. januar 2003 nr. 54 om miljøplan

Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag for gjennomføring av tiltaket.

Det ytes engangstilskudd med inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag. For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold kan det ytes tilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag.

§ 6 Søknad og søknadsfrist

Kommunen kan fastsette søknadsfrist

Det skal benyttes søknadsskjema som er utarbeidet av Statens landbruksforvaltning.

§ 7 Utbetaling

Innvilget tilskudd utbetales etter skriftlig anmodning fra tilskuddsmottaker og når prosjektet eller tiltaket har fått godkjent sluttregnskapet. Det kan likevel foretas utbetalinger på bakgrunn av godkjent dokumentasjon etter hvert som deler av prosjektet eller tiltaket utføres. Minst 25 % av tilskuddet holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent.

§ 8 Administrasjon, dispensasjon og klage

Vedtak om tildeling av tilskudd etter denne forskrift fattes av kommunen.

Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioriteringer av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med fylkesmannen og næringsorganisasjonene lokalt.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages² til fylkesmannen.

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller dispensere fra regelen i denne forskriften.

§ 9 Opplysningsplikt og kontroll

Kommunen må når det gis tilsagn om tilskudd, ta forbehold om at kommunen, fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning eller Riksrevisjonen kan kreve nødvendige opplysninger og kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er i tråd med forutsetningene.

§ 10 Omgjøring, tilbakebetaling og motregning

Vedtak om innvilget tilskudd kan omgjøres og utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved innvilging av tilskuddet. Kravet motregnes i tilskudd som utspringer av mottakerens jordbruksvirksomhet. Dersom tilbakebetalingen ikke skjer innen den frist som er gitt, kan det kreves forsinkelsesrenter i tillegg, jf. Lov av 17. desember 1976 nr. 100 ved forsinket betaling mv.

§ 11 Ikraftredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004. Fra samme dato oppheves forskrift om investeringsstøtte til miljøtiltak av 01.01.2000 nr.1531, forskrift om tilskudd til miljørettet omlegging i kornområder av 07.03.2000 nr. 213, forskrift om tilskudd til spesielle tiltak i landbrukets kulturlandskap med freda verneverdige bygninger av 26.02.1999 nr. 273

---

² Jf. Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Fastsatt av landbruksdepartementet den 4. februar 2004 med hjemmel i §§ 3 og 18 i Lov om jord (jordlova) av 12. mai 1995 nr. 23.

§ 1 Formål

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra lokale prioriteringer og tilpasninger bli stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

§ 2 Virkeområde m.m.

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer en 10 daa produktiv skog. Grensen på 10 daa kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid med flere eiendommer.

§ 3 Vilkår

Kommunen kan sette vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak jf. Også §§ 5 til 7. Vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål.

Ved fellestiltak skal det foreligge en skriftlig avtale mellom deltakerne om fordeling av kostnader og ansvar i forbindelse med tiltakets gjennomføring, og eventuelle vilkår som blir knyttet til senere oppfølging og vedlikehold.

Frist for gjennomføring av tiltak etter §§ 4, 6 og 7 er maksimalt 2 år og for §§ 5 og 8 maksimalt 3 år. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

§ 4 Tilskudd til skogkultur

For å stimulere til utvikling av kvalitetsskog kan det gis tilskudd til ungskogpleie og andre kvalitetsfremmende tiltak. Dette omfatter også tilskudd til skjøtsel av skog i kantsoner og i sammenheng med kulturminner.

Det skal ikke gis tilskudd til skogplanting, såing, bruk av kjemiske midler, kjøp av utstyr eller til tiltak som ved uttak av virke kan gi overskudd.

§ Tilskudd til veibygging

Det kan gis tilskudd til bygging av nye eller ombygging av eksisterende skogsveier når dette bidrar til helhetsløsninger som gir grunnlag for utnyttelse av skog- og utmarksressursene.

Det skal ikke gis tilskudd til bygging av permanente veier som fører til reduksjon av ”villmarkspregede områder”, dvs, områder som ligger mer enn 5 km i horisontal avstand fra eksisterende tekniske inngrep.

Det kan bare gis tilskudd til vaier som er godkjent etter *forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål*, etter plan og bygningslovens bestemmelser eller forskrifter fastsatt i medhold av lov om skogbruk og skogvern § 17 b. Det er videre et vilkår at

veien blir bygd i samsvar med gjeldende *normaler for landbruksveier med byggebeskrivelse*, fastsatt av Landbruksdepartementet. Samarbeidstiltak bør prioriteres.

Før anleggsarbeidet settes i gang skal det foreligge en byggeplan som kommunen har godkjent.

Det er et krav at veien blir vedlikeholdt til den standard som den opprinnelig ble bygd.

Tilsatte knyttet til offentlige landbruks- og miljøvernmyndigheter har, når de er på tjenestereiser i de områder veien betjener, rett til avgiftsfri bruk av veier som har fått tilskudd.

§ 6 Tilskudd til miljøtiltak i skog

I områder der det drives skogbruk kan det gis tilskudd til å ivareta og videreutvikle miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner.

Tilskudd kan gis til følgende tiltak:

- a. Dekning av merkostnader eller tap ved å gjennomføre skjøtseltiltak for å ivareta og utvikle miljøverdier.
- b. Delvis dekning av økonomiske tap knyttet til langsiktig bevaring av spesielle miljøverdier, der hensyn til disse krever at skogeieren avstår fra hogst eller legger om skogdriften.
- c. Dekning av merkostnader ved skogsdrift for å unngå veibygging som vil redusere ”villmarkspregede områder”.

Det er et vilkår for utbetaling av tilskudd at miljøverdiene kan påvises og dokumenteres og at merkostnadene eller tap er tilstrekkelig dokumentert. Normalt skal tilskudd til en enkelt skogeier ikke overstige kr. 75 000,-.

For tilskudd som gis etter denne bestemmelsen skal det inngås en avtale mellom skogeier og kommunen om hvilke plikter og restriksjoner tilskuddet forutsetter. Slike avtaler bør normalt ha en varighet på omkring 10 år. Kommunen kan etter samråd med skogeieren bestemme at avtalen oppheves dersom spesielle forhold tilsier det.

§ 7 Tilskudd til drift med taubane, hest o.a.

Det kan gis tilskudd til utdrift av skogsvirke med taubane, hest o a.

Tilskudd kan bare gis der det er foretatt registreringer av miljøkvaliteter i området. I områder der det ikke er foretatt ordinære miljøregistreringer, skal det stilles krav om gjennomføring av de føre-var-tiltak som er nedfelt i Levende Skogs standarder.

§ 8 Tilskudd til andre tiltak i skogbruket

Det kan gis tilskudd til andre tiltak og prosjekter som bidrar til å utvikle skogbruket i en kommune eller region, når tiltaket eller prosjektet ikke omfattes av andre etablerte tilskuddsordninger i landbruket. Aktuelle tiltak etter denne bestemmelsen er prosjekter som har som mål å øke aktiviteten og ressursutnyttelsen i og fra skogen, for eksempel aksjonsrettede skogkulturprosjekter og fellestiltak for økt avvirkning av skogsvirke til bioenergi.

§ 9 Søknad

Kommunen kan fastsette søknadsfrist

Søknad om tilskudd til tiltak som omfattes av §§ 4 til 6 skal skrives på skjema utarbeidet av Landbruksdepartementet. For søknader etter §§ 7 og 8 må kommunen avgjøre kravet til søknadsprosedyre.

Utgifter til planlegging som står i rimelig forhold til kostnadene med tiltaket, kan inngå i tilskuddsgrunnlaget.

§ 10 Utbetaling

Innvilget tilskudd utbetales etter skriftlig anmodning fra tilskuddmottaker og når prosjektet eller tiltaket har fått godkjent sluttregnskapet. Det kan likevel foretas utbetalinger på bakgrunn av godkjent dokumentasjon etter hvert som deler av prosjektet eller tiltaket utføres.

Minst 10 % av tilskuddet holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent.

§ 11 Administrasjon, klage og dispensasjon

Vedtak om tildeling av tilskudd etter denne forskrift fattes av kommunen.

Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med Fylkesmannen og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt.

Vedtak fattet av kommunen i medhold av denne forskrift kan påklages til Fylkesmannen etter bestemmelsene i kap. VI i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Departementet eller den det bemyndiger, kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i denne forskrift.

§ 12 Opplysningsplikt og kontroll

Kommunen må når det gis tilsagn om tilskudd ta forbehold om at kommunen, Fylkesmannen eller Riksrevisjonen kan kreve nødvendige opplysninger og kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er skjedd i tråd med forutsetningene.

Kommunen skal i nødvendig utstrekning kontrollere at tiltakene er gjennomført i tråd med forutsetningene.

Det er fortsatt særskilte retningslinjer for resultatkontroll i skogbruket. Resultatene av denne kontrollen skal rapporteres til Fylkesmannen på særskilte skjema for resultatkontroll.

§ 13 Omgjøring, tilbakebetaling og motregning

Vedtak om innvilget tilskudd kan omgjøres og utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved

innvilgning av tilskuddet. Kravet kan motregnes i tilskudd som utspringer av mottakerens landbruksvirksomhet. Dersom tilbakebetaling ikke skjer innen den frist som er gitt, kan det kreves forsinkelsesrenter i tillegg, jf. Lov 17. desember 1967 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.v.

§ 14 Ikrafttredelse m.m.

Denne forskrift trer i kraft straks.

Fra samme dato oppheves følgende forskrifter:

1. Forskrift om behandling av søknader og utbetaling av statstilskudd m.v. til skogsveier, fastsatt 1. juni 1979.
2. Forskrift for tilskudd til praktikanter i skogbruket, fastsatt 2. mai 1980.
3. Forskrift for tilskudd til praktikanter i skogbruket, fastsatt 2. mai 1980.
4. Forskrift om tilskott til førstegongstynning, fastsatt 22. desember 1993
5. Forskrift om tilskudd til drift i vanskelig terreng, fastsatt 28. april 1994
6. Forskrift om tilskott til skogkultur, fastsatt 16. mai 1994
7. Forskrift om tilskudd til miljøtiltak i skogbruket, fastsatt 24. oktober 2001

Søknadsskjemaer

Søknadsskjema til søknad om SMIL-midler kan fåes hos kommunen. Skjema ligger også på internett på følgende adresse:

[Se skjemabank Statens landbruksforvaltning](#)